

Joan Solé i Pla, entre Macià i Companys

La biografia d'aquest personatge feta per Joan Esculies aporta una nova mirada, de primera mà i sense filtres, sobre els dos presidents

Ara que la pel·lícula '[Macià contra Companys](#)' ha reobert el debat sobre el paper que van jugar dos presidents, Francesc Macià i Lluís Companys. Pren un interès especial una novetat literària d'aquesta tardor: '[Joan Solé i Pla. Un separatista entre Macià i Companys](#)' (Edicions de 1984), escrita pel periodista i escriptor [Joan Esculies](#). Soler i Pla va ser protagonista de segona fila i observador d'excepció dels grans esdeveniments i personatges polítics del primers terç del segle XX. Els seus dietaris fins al final de la guerra, que no va tenir mai intenció de publicar i, per tant, que va escriure sense filtres morals de cap mena, aporten una nova mirada sobre les accions i el tarannà de tot dos presidents.

Joan Solé i Pla Un separatista entre Macià i Companys Joan Esculies

Fa uns quanta anys, Joan Esculies vivia a Londres i es va interessar per saber si hi havia algun document sobre Catalunya a l'Arxiu Nacional Britànic. Va trobar una carta sobre la Conferència de Pau de París de l'any 1919, on es demanava que es tingués en compte el cas català. Joan Solé i Pla era l'impulsor de la iniciativa. Esculies en va escriure diversos articles a la revista de divulgació històrica *Sàpies* i al diari *Avui*. Es tractava d'una carta dels combatents catalans en la Legió estrangera francesa durant la Primera Guerra Mundial.

De retorn a Catalunya, Esculies va consultar el Fons Solé i Pla de l'Arxiu Nacional de Catalunya. Aquest va ser el punt de partença d'aquesta biografia, que primer havia de ser una novel·la sobre el mite dels dotze mil voluntaris catalans que van lluitar a la legió estrangera francesa. Però Esculies no comptava amb la ingent documentació que els descendents de Solé i Pla també conservaven. La majoria de material versa sobre excursionisme del segle XX (uns quaranta volums), però també es conserva un dietari de la seva època i una autobiografia que va fascinar a Esculies.

Joan Solé i Pla (1874-1950) havia estudiat medicina. De jove entrà a la Unió Catalanista, moviment que després patiria una escissió, la de Prat de la Riba i els seus seguidors, que acabarien creant La Lliga. Els que es van quedar eren els escèptics amb la política. Formaven part del gruix del moviment Àngel Guimerà i tot el grup de la Renaixença. Solé i Pla era amic inseparable de Guimerà i Pere Aldavert.

Amb l'arribada de la Primera Guerra Mundial naixia el separatisme, espai en el qual Solé i Pla se sentia més còmode. Fou ell i un grup d'amics que arran del conflicte bèl·lic van crear el Comitè de germanor dels voluntaris catalans que van lluitar a la legió estrangera francesa. Solé i Pla tenia el convenciment que això els donaria legitimitat perquè, acabada la guerra, Catalunya pogués demanar alguna cosa.

Esculies recorda que corria el mite dels 12.000 voluntaris catalans. El periodista s'afanya a explicar que l'estudi de l'historiador David Martínez Fiol desestima que fossin tants, que com a molt només en foren un miler de voluntaris que lluitaren per uns ideals, i que la resta s'aprofitava del desconcert i s'havien vinculat al moviment per aprofitar-se'n, que hi havia molt de picaresca. Esculies també recorda que Joan-Daniel Bezsonoff descriu aquest episodi a '*La guerra dels cornuts*'.

Diu Esculies: 'Solé i Pla era un personatge molt peculiar; amb l'entrada del segle XX es feia mirar perquè encara anava vestit com el Rusiñol, conduïa un cote elèctric i sempre l'acompanyava un gosset. Era una imatge que quedava en la Barceona noucentista.

Soler i Pla era un home ben connectat. Coneixia i tractava tothom. Quan acabava la feina de la consulta privada i de l'hospital de Jesús Infant, se n'anava a casa, aleshores sopava i abans d'anar a dormir escrivia a raig un dietari, amb el qual es desfogava, i que no tenia cap intenció de publicar.'

'Com que no volia publicar el dietari escrivia pel bot gros i posava a caldo a personatges com Lluís Companys o Eugeni d'Ors. De cCompanys deia que era un espanyolista, parlava de com desitjava ser ministre a Madrid, i dels seus canvis humor. Solé i Pla no va donar mai suport a Companys i tota la seva tropa i no va entendre que Macià fundés Esquerra Republicana de Catalunya amb Lluís Companys. Així i tot, Solé i Pla va acabar militant a ERC, per donar confiança a Francesc Macià, íntim amic seu, que l'havia cridat per representar l'ala més radical del catalanisme dins del partit.' Esculies també explica que el llibre demostra que la imatge quixotesca de Macià és del tot falsa, que era un polític calculador que sabia el que es feia.'

El dietari no el va escriure per publicar, el va escriure per desfogar-se, sense límits. Per això mostra amb tota la cruesa de què era capaç Solé i Pla sobre Lluís Companys, que ajuda a fer un retrat més acurat del personatge. Perquè tothom qui ha parlat de Companys després de la Segona Guerra Mundial ho ha explicat condicionat pels fets històrics, els que el van convertir en president màrtir i ningú no va gosar anar en contra de la seva figura. 'El valor dels dietaris de Solé i Pla és que no hi ha filtres, perquè els va escriure abans que executessin a Companys.

Solé i Pla abans de marxar a l'exili a Colòmbia, on va morir l'any 1950, va guardar tota la seva documentació en un guardamobles, que molts anys més tard descobririen el benestar,

31 octubre 2011

Una notícia de VilaWeb.cat
Edició GENERAL
<http://www.vilaweb.cat>
[Enllaç permanent](#)